

TAPATURMA-ASIAIN KORVAUSLAUTAKUNTA
Bulevardi 28
PL 275
00121 Helsinki
Puhelin 0404 504 211
Faksi 0404 504 246

LAUSUNTO

29.1.2014

1(2)

Opetus- ja kulttuuriministeriö
PL 29
00023 VALTIONEUVOSTO

Viite: OKM052:00/2013

Asia: **Lausuntopyyntö: Audionomikoulutuksen kehittäminen – työryhmän raportti**

Opetus- ja kulttuuriministeriö on viitekohdan lausuntopyynnössään pyytänyt tapaturma-asiain korvauslautakunnalta lausuntoa audionomikoulutuksen kehittäminen – työryhmän raportista. Tapaturma-asiain korvauslautakunta (TAKO) esittää lausuntonaan seuraavaa.

Tapaturma-asiain korvauslautakunnan tehtävänä on tapaturmavakuutuslain 30 c §:n (723/2002) mukaan edistää lakisääteisen tapaturmavakuutuksen korvaustoimen yhtenäisyyttä antamalla yleisohjeita ja lausuntoja. Vakuutuslaitoksen on ennen tapaturmavakuutuslakiin perustuvan korvausasian ratkaisua pyydettävä päätösehdotuksestaan tapaturma-asiain korvauslautakunnan lausunto, jos asia sisältää periaatteellisen lääketieteellisen tai oikeudellisen kysymyksen.

Tapaturmavakuutuslain 30 d §:n 4 momentin (723/2002) mukaan lausuntoasioiden käsittely korvauslautakunnassa on kirjallinen. Lausuntoasia ratkaistaan vakuutuslaitoksen hankkiman asiakirja-aineiston pohjalta ja vakuutuslaitokselle annetaan kirjallinen lausunto.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella (873/2002) on tarkemmin määrätty asiat, joista vakuutuslaitoksen on pyydettävä korvauslautakunnan lausunto. Vakuutuslaitos voi pyytää lausuntoa myös muista korvauspäätöksiin liittyvistä asioista.

Tapaturma-asiain korvauslautakunta antaa vakuutuslaitoksille lausuntoja mm. siitä, onko työntekijän kuulon alenema ammattitautina korvattava (meluvamma) ja mikä on meluvamman haittaluokka.

Tapaturmavakuutuslaissa tarkoitettusta haittaluokituksesta annetussa sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa (1649/2009) kuulon alenemaa koskevan kohdan 9.1. mukaan haittaluokan määrittäminen edellyttää aina ammattikoulutetun kuulontutkijan tekemää audiometriatutkimusta.

Kuulontutkimuksissa saatujen selvitysten perusteella vakuutuslaitos ratkaisee ensiasteena henkilön oikeuden ammattitautikorvauksiin. Samojen selvitysten perusteella myös TAKO antaa vakuutuslaitokselle lausunnon vakuutuslaitoksen päätösehdotuksesta. Myös muutoksenhakuelimet antavat ratkaisun näiden selvitysten perusteella vakuutuslaitoksen

antamasta päätöksestä tehtyihin valituksiin. Näin ollen, jos kuulontutkimuksissa on ongelmia, ne heijastuvat koko käsittelyprosessiin ja vaarantavat näin vahingoittuneiden oikeusturvaa.

Ammattitautitilastojen mukaan meluvammoina korvattavia ammattitauteja ilmenee vuosittain n. 1.000 tapausta, joka on noin neljäsosa kaikista ammattitautitapauksista. Meluvammat tai niiden epäilyt työllistävät tapaturmavakuutuslaitoksia merkittävästi, minkä voi ammattitautitilastoistakin hyvin havaita. Kuulontutkimusten vaihteleva tai heikko laatu on hankaloittanut korvauskäsittelyä vuosien ajan. Käytännössä vakuutuslaitokset ovat aikaisemmin joutuneet tekemään ammattitautiarvioita perustaen ne kuulontutkimuksiin, joita on usein tehty työterveyshuollon ammattihenkilöiden toimesta ei-standardoiduissa olosuhteissa osana terveystarkastuksia. Näiden tutkimusten luonne on seulontatyyppinen ja merkittävien kuulon poikkeamien selvittelyn tulisi johtaa tarkempiin tutkimuksiin, joiden perusteella kuulon heikentymän diagnostiikka tarkentuu ja samalla oikeus mahdolliseen vakuutuskorvaukseen. Kaikki meluammattitautiepäilyt eivät ohjautu keskussairaalan tai yliopistoklinikan kuulontutkimusyksiköihin, vaan suuri osa jatkoselvittelystä tapahtuu yksityisellä sektorilla, jossa kuulontutkimuksen taso edelleen on kirjava.

Tämän pitkäaikaisen ongelman tiedostaminen oli pohjana mm. sille että STM:n asetuksen (1649/2009) uuteen haittaluokitukseen katsottiin tarpeelliseksi lisätä toteamus, että haittaluokan määrittäminen edellyttää ammattikoulutetun kuulontutkijan tekemää tutkimusta. Tätä menettelytapaa on pyritty soveltamaan myös meluvammoihin, jotka ovat ilmenneet ennen nykyisen haittaluokituksen voimaan tuloa. Uuden haittaluokituksen linjaus siitä, että apuvälineen (kuulokojeen tai harvinaisissa tapauksissa sisäkorvaistutteen) myötä saavutettu hyöty pitäisi ottaa huomioon mahdollisena haittaluokkaa alentavana tekijänä, lisää jo valmiiksi korkeata kuulontutkimuksen laatuvaatimustasoa ja asettaa kuulontutkijan ammattitaidolle selkeästi korkean laatuvaatimuksen. Lakisääteisen tapaturmavakuutusjärjestelmän kokemus siis on, että kuulontutkimuksen tulisi erityisesti jatkossa, kun sovelletaan enenevässä määrin uutta haittaluokitusta, olla nykyistä laadukkaampaa ja saatavuuden tulisi olla turvattu vakuutettujen tasapuolisen kohtelun ja joutuksen korvauskäsittelyn turvaamiseksi.

Tapaturma-asiain korvauslautakunta yhtyy Suomen audiologian yhdistyksen ja Audionomiyhdistyksen esittämän eriävän mielipiteen kannanottoon, koska sen mukainen koulutus takaisi paremmin pätevien audiologioiden saatavuuden.

Tärkeintä koko lakisääteiselle tapaturmavakuutusjärjestelmälle on, että jatkossakin pätevät asiantuntijat tekevät kuulon tutkimuksia. Vain näin voidaan varmistaa se, että ammattitauteina korvattavien meluvammojen diagnosointi ja haittaluokan määrittäminen sujuvat myös jatkossa ja vahingoittuneiden oikeusturva toteutuu.

TAPATURMA-ASIAIN KORVAUSLAUTAKUNTA

Mika Mänttari
puheenjohtaja